

LOGISTYKA W POLSCE RAPORT 2017

Zespół autorów:

Mirostaw Antonowicz – rozdział 5.1

Halina Brdulak – rozdział 2

Ireneusz Fechner

– rozdział 6.1,

– rozdział 8 (współpraca Krystyna Kotakowska, Rafał Rokicki,
Izabela Borzych, Zbyszko Krojenka, Karol Nowaczyk)

Marcin Foltyński – rozdział 5.6

Marek Grzybowski – rozdział 5.3

Arkadiusz Kawa – rozdział 4

Zdzisław Kordel – rozdział 5.2

Waldemar Osmólski – rozdział 1 (Standaryzacja w obszarze wymiany
komunikatów elektronicznych)

Ryszard Rolbiecki – rozdział 5.4

Maciej Stajniak – rozdział 5.5

Szymon Strojny – rozdział 7

Grzegorz Szyszka – rozdział 3

Bogusław Śliwczyński – rozdział 1

Adam Wojciechowski – rozdział 6.2

Logistyka w Polsce

RAPORT 2017

**Praca zbiorowa pod redakcją
Ireneusza Fechnera i Grzegorza Szyszki**

Poznań 2018

Biblioteka Logistyka

Wydawca:
Instytut Logistyki i Magazynowania
ul. Estkowskiego 6
61-755 Poznań
tel. 61 850 49 22; faks 61 852 63 76
www.ilim.poznan.pl
www.bibliotekalogistyka.pl

Seria „Biblioteka Logistyka”
Redaktor serii: Tomasz Janiak

ISBN 978-83-63186-57-9 (ebook)

Poznań 2018, wyd. I

Zezwala się na korzystanie z utworu: „Logistyka w Polsce - Raport 2017”, (dalej „Utwór”) na warunkach licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 (znanej również jako CC-BY), dostępnej pod adresem <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/> lub innej wersji językowej tej licencji lub którejkolwiek późniejszej wersji tej licencji, opublikowanej przez organizację Creative Commons.”.

Opracowanie redakcyjne: Tomasz Janiak

Skład i łamanie: Piotr Kaźmierski

Projekt okładki: Piotr Kaźmierski

Spis treści

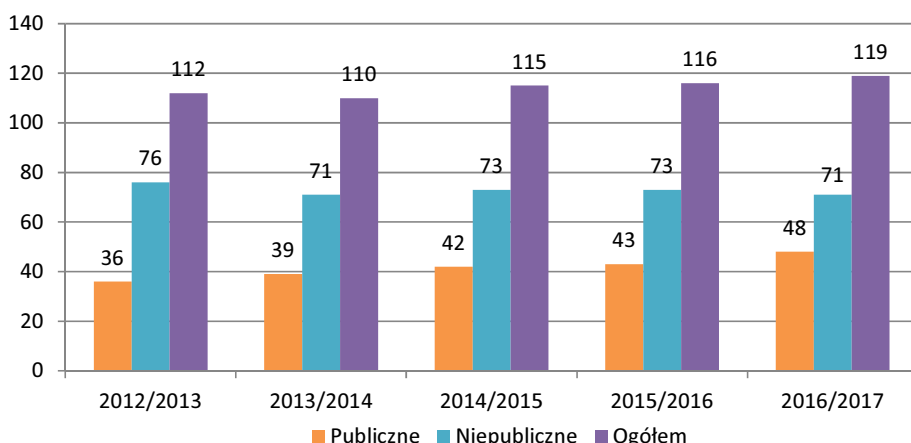
1. Cyfryzacja łańcuchów transportowych	6
2. Logistyka w polskiej gospodarce w latach 2016–2017	16
3. Rynek logistyczny w Polsce 2016-2017	25
4. Rynek KEP w Polsce	34
5. Rynek transportu i spedycji.....	42
5.1. Transport kolejowy	42
5.2. Transport samochodowy	56
5.3. Transport morski	66
5.4. Transport wodny śródlądowy	77
5.5. Transport lotniczy	87
5.6. Transport intermodalny	96
6. Rynek magazynowy.....	105
6.1. Rynek powierzchni magazynowych	105
6.2. Rynek urządzeń magazynowych.....	119
7. Ocena stanu logistyki w przedsiębiorstwach działających w Polsce w latach 2016 i 2017	130
8. Edukacja logistyczna	139

8. Edukacja logistyczna

W latach 2016-2017 w kształceniu logistycznym w wyższych uczelniach zmiany były niewielkie. Ta część rynku edukacyjnego znajduje się w fazie dojrzałości i stabilizacji. Natomiast w kształceniu zawodowym w szkolnictwie ponadgimnazjalnym odnotowano szereg istotnych zmian, głównie za sprawą zmiany systemu oświaty, jaka nastąpiła w 2017. roku. Sygnalizowany w poprzedniej edycji raportu spadek liczby szkół policealnych, w których prowadzono kształcenie logistyczne, pogłębił się do tego stopnia, że według danych Ministerstwa Edukacji Narodowej na koniec 2017 r. w tym typie szkół kształcenie logistyczne w dwóch najbardziej popularnych zawodach: technik logistyk i technik spedytor zanikło.

Studia wyższe

W latach 2016-2017 w szkolnictwie wyższym nie obserwowano istotnych ilościowych zmian w zakresie kształcenia logistycznego. Obserwuje się niewielki spadek w grupie uczelni niepublicznych oraz nieco większy wzrost w grupie uczelni publicznych (rys. 8.1.). Niemniej w kształceniu logistycznym na poziomie wyższym udział uczelni niepublicznych jest nadal większy.

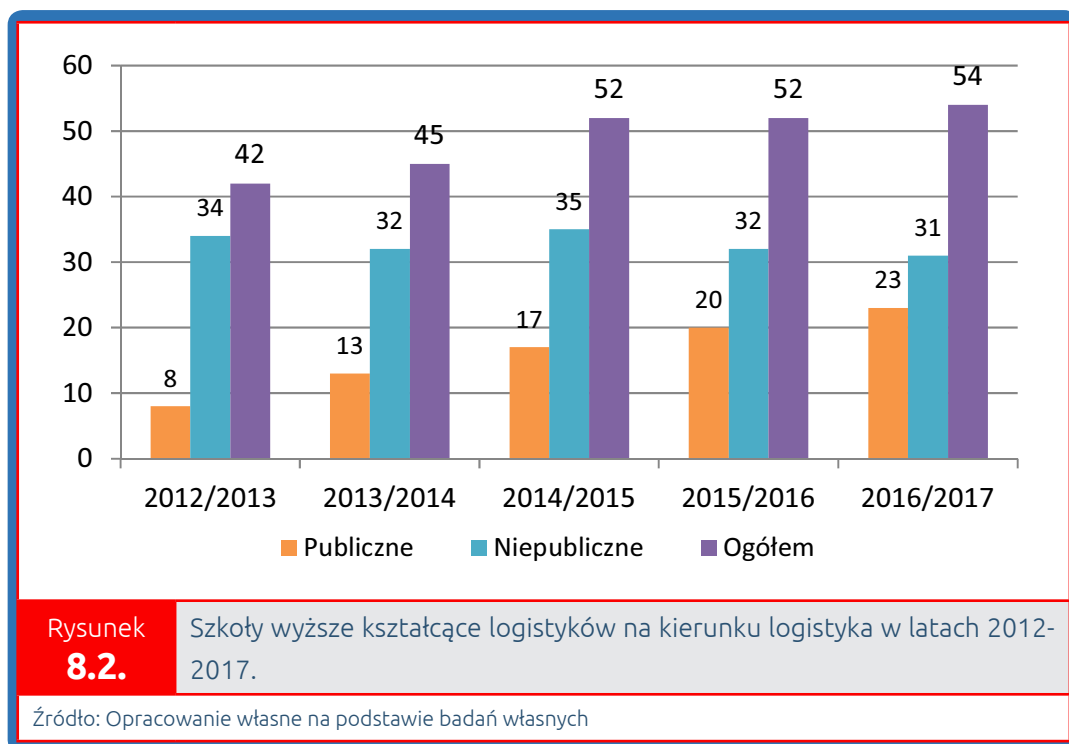

Rysunek
8.1.

Szkoły wyższe kształcące logistyków na różnych kierunkach studiów w latach 2012-2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań własnych

Brak wyrazistej oferty programowo dostosowanej do wymogów rynku pracy powoduje, że oferty naśladowcze uczelni, które nie wyróżniają się marką i nie potrafią zainteresować kandydatów skutkują brakiem naboru i nieuruchamianiem studiów logistycznych. Natomiast kolejne uczelnie publiczne utworzyły kierunek logistyka lub uruchomiły specjalności logistyczne na innych kierunkach.

Szacuje się, że w roku akademickim 2016/2017 w uczelniach publicznych i niepublicznych na różnych kierunkach studiów studiowało logistykę ok. 61 tys. studentów, w tym ok. 54 tys. na studiach I stopnia i ok. 7 tys. na studiach II stopnia. W tym samym roku akademickim mury uczelni opuściło ok. 13 tys. absolwentów.

Liczba kierunków, w ramach których realizuje się kształcenie logistyczne jest niezmienna w stosunku do dwóch lat poprzednich. Jest ich osiem w uczelniach publicznych (tabela 8.1.) i sześć w uczelniach niepublicznych (tabela 8.2.). W badanym okresie nadal rosła liczba specjalności logistycznych na analizowanych kierunkach studiów.

Kierunek studiów	2014/2015		2015/2016		2016/2017	
	liczba specjalności		liczba specjalności		liczba specjalności	
	logistycznych	z przedmiotami logistycznymi	logistycznych	z przedmiotami logistycznymi	logistycznych	z przedmiotami logistycznymi
Logistyka	33	45	34	49	32	51
Zarządzanie	38	48	44	50	53	49
Transport	19	21	21	20	22	21
Ekonomia	17	23	38	24	46	29
Finanse i rachunkowość	18	24	21	27	28	28
Stosunki międzynarodowe	15	13	16	15	19	18
Zarządzanie i inżynieria produkcji	19	23	27	25	36	29
Eurologistyka	7	9	6	8	75	9

Niektóre specjalności powtarzają się w ramach różnych kierunków studiów.

**Tabela
8.1.**

Kierunki i specjalności w publicznych szkołach wyższych w latach 2014–2017

Źródło: Badania własne.

W mnożeniu specjalności przodują uczelnie publiczne. Analiza ofert pracy dla logistyków wskazuje na nadmiar specjalności logistycznych w stosunku do potrzeb pracodawców. Uczelnie, które wiążą swoje programy studiów z potrzebami rynku, pracy redukują liczbę specjalności.

Kierunek studiów	2014/2015		2015/2016		2016/2017	
	liczba specjalności		liczba specjalności		liczba specjalności	
	logi- stycznych	z przedmio- tami logi- stycznymi	logi- stycznych	z przedmio- tami logi- stycznymi	logi- stycznych	z przedmio- tami logi- stycznymi
Logistyka	24	25	25	26	25	28
Zarządzanie	21	19	37	19	39	20
Transport	16	11	15	12	16	14
Ekonomia	19	17	34	21	49	25
Finanse i rachunkowość	13	12	29	11	35	12
Stosunki międzynarodowe	11	14	12	13	19	15

Niektóre specjalności powtarzają się w ramach różnych kierunków studiów.

**Tabela
8.2.**

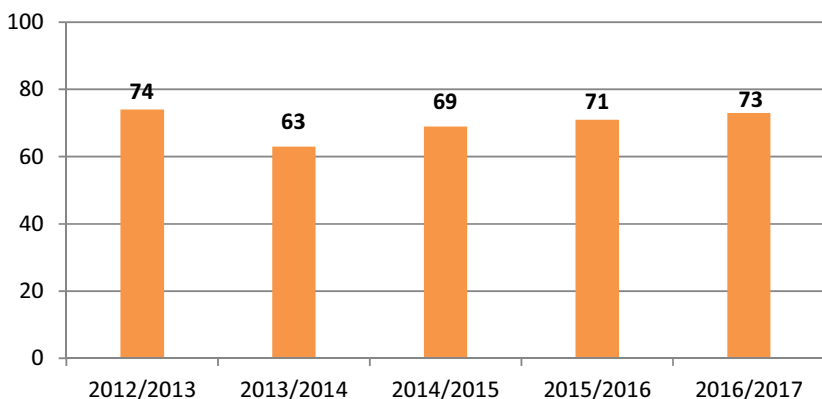
Kierunki i specjalności w niepublicznych szkołach wyższych w latach 2014–2017

Źródło: Badania własne.

Podobna sytuacja dotyczy liczby innych specjalności z przedmiotami nauczania, które można zakwalifikować do grupy przedmiotów logistycznych. W ich przypadku inwencja uczelni publicznych wykazuje dwukrotną przewagę nad uczelniami niepublicznymi. Świadczy to o dużym zróżnicowaniu programów nauczania w poszczególnych uczelniach lub zróżnicowaniu ich nazw. Nie jest bowiem możliwe, aby jeden program nauczania zawierał od 30 do 50 przedmiotów specjalnościowych.

Studia podyplomowe

W badanym okresie liczba ofert studiów podyplomowych logistyki w ofercie szkół nie uległa większym zmianom (rys. 8.3.). Tworzenie programów studiów podyplomowych jest procesem bardziej elastycznym, a same programy lepiej odzwierciedlają potrzeby rynków pracy. Stąd obserwowany w latach 2016-2017 niewielki wzrost ofert tego rodzaju studiów.

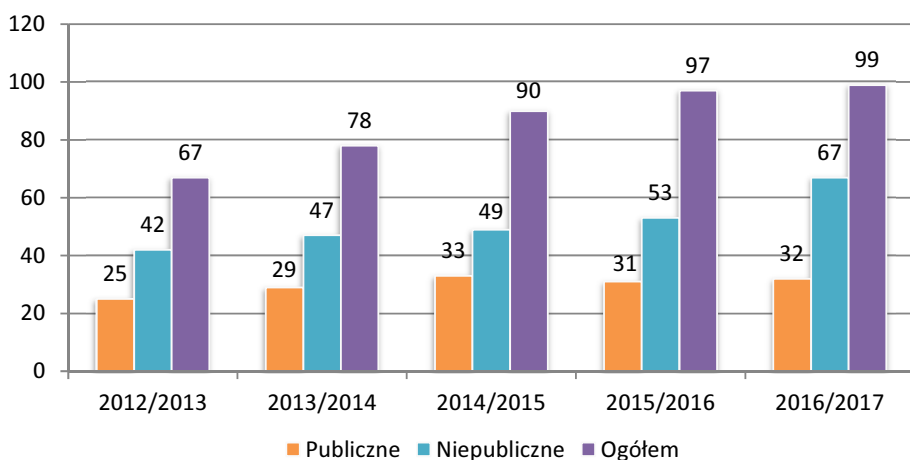

Rysunek
8.3.

Liczba ofert studiów podyplomowych logistyki w latach 2012-2017.

Źródło: Badania własne.

Porównując liczbę ofert studiów podyplomowych w poszczególnych typach uczelni, zwraca uwagę, że w uczelniach niepublicznych jest ich dwukrotnie więcej (rys. 8.4.). Ta proporcja od wielu lat nie zmienia się. Przy z reguły mniejszym potencjale kadrowym i naukowym uczelni niepublicznych łatwiej jest im sformułować programy studiów podyplomowych niż studiów I czy II stopnia.

Rysunek
8.4.

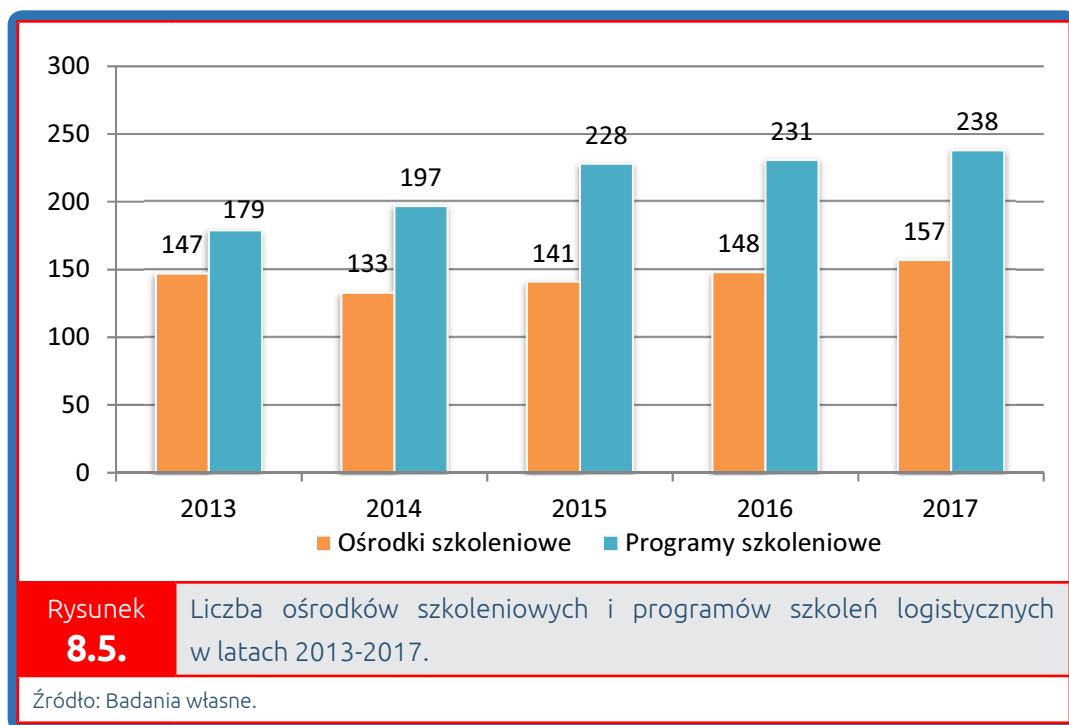
Liczba uczelni prowadzących studia podyplomowe logistyki w latach 2012-2017.

Źródło: Badania własne.

Studia podyplomowe są w wielu przypadkach wystarczającym źródłem zdobycia wiedzy i przygotowania zawodowego, zwłaszcza dla osób posiadających zbliżone wykształcenie kierunkowe zdobyte wcześniej w ramach studiów I. lub II. stopnia.

Szkolenia logistyczne

W latach 2016-2017 utrwalił się trend wzrostu liczby ośrodków szkoleniowych oferujących szkolenia logistyczne oraz liczby programów szkoleniowych (rys. 8.5.). Rynek pracy w ostatnich dwóch latach wykazał się dużą chłonnością pracowników w sektorze logistyki. Jednak liczne rekrutacje prowadzone głównie w przedsiębiorstwach logistycznych wykazały w wielu przypadkach brak podstawowych umiejętności kandydatów zainteresowanych pracą. W związku z tym szkolenia mogą być pomocne w ich wzmocnieniu. Szkolenia nie są adresowane wyłącznie do kandydatów do pracy w zawodach logistycznych. Przedsiębiorstwa zlecają często prowadzenie szkoleń dla grup pracowników w celu podniesienia ich kompetencji zawodowych, ponieważ logistyka podlega ciągłym i szybkim przeobrażeniom pod wpływem dynamicznego rozwoju nowych kanałów sprzedaży, inspirowanych przez rozwój technologii informatycznych i postępującą cyfryzację łańcuchów dostaw.

Certyfikacja logistyków

W latach 2016-2017 Europejski System Certyfikacji Logistyków koordynowany przez European Board for Certification in Logistics (ECBL) w oparciu o standardy określone przez Europejskie Towarzystwo Logistyczne odnotował w Polsce poważny spadek zainteresowania (tabela 8.3.).

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba uczestników procesu certyfikacji na poziomie junior ogółem	180	173	211	38	29
Liczba uczestników procesu certyfikacji na poziomie senior ogółem	63	42	14	22	3
Liczba zdobytych certyfikatów na poziomie junior	94	194	121	31	22
Liczba zdobytych certyfikatów na poziomie senior	39	46	2	8	3
Liczba zdobytych certyfikatów ogółem	133	240	123	39	25

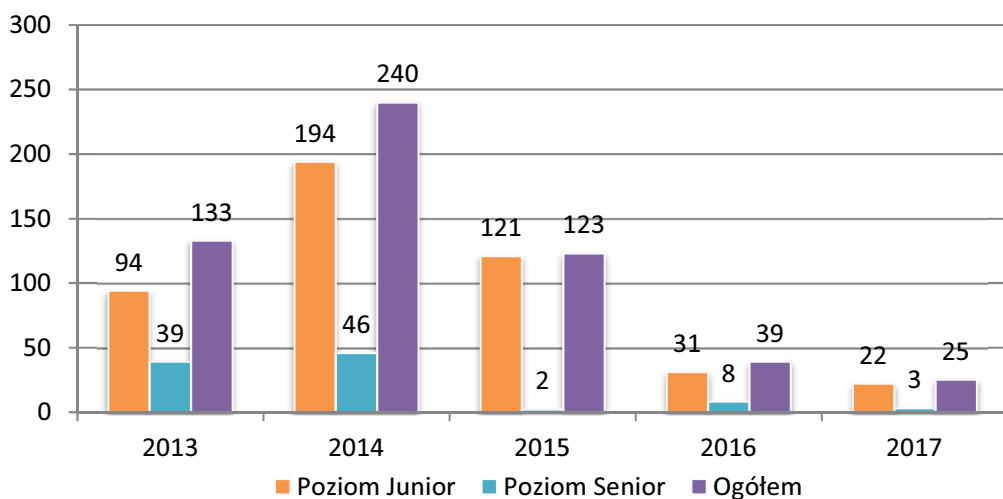
**Tabela
8.3.**

Europejski System Certyfikacji Logistyków w Polsce w latach 2015 – 2017.

Źródło: Instytut Logistyki i Magazynowania 2018.

W badanym okresie liczba certyfikatów uzyskanych przez uczestników, którzy zakończyli proces certyfikacji uległa znacznemu zmniejszeniu (rys. 8.6.). Głównym powodem było wyczerpanie się głównego źródła zasilania finansowego dla szkoleń przygotowujących kandydatów do certyfikacji, jakim był Europejski Fundusz Społeczny.

Pozytywnym zjawiskiem była poprawa proporcji pomiędzy liczbą uczestników procesu certyfikacji a liczbą uzyskanych certyfikatów. Jednak ilościowe efekty procesu certyfikacji były niewielkie.

Rysunek
8.6.

Liczba certyfikatów Europejskiego Systemu Certyfikacji Logistyków wydanych w latach 2013-2017.

Źródło: Instytut Logistyki i Magazynowania 2018.

W 2017 r. rozpoczęto w Polsce certyfikację według nowych zasad Europejskiego Towarzystwa Logistycznego opartych na wytycznych zawartych w dokumencie „European Qualification Standards for Logistics Professionals”. Nowe standardy zostały opublikowane przez ELA w 2014 r. Na ich podstawie przygotowano także system udzielania certyfikatów terminowych Candidate European Logistician. Warunkiem uzyskania certyfikatu Candidate jest ukończenie nauki w systemie zgodnym z odpowiednim poziomem „European Qualification Standards for Logistics Professionals”. Z kolei zamiana certyfikatu Candidate na pełny certyfikat kompetencji European Logistician następuje po nabraniu odpowiedniego doświadczenia zawodowego przez kandydata (ocenianego wg wytycznych ELA). Pierwsze certyfikaty Candidate European Junior Logistician zostały wydane w Polsce w 2016 r.

Niezależnie od efektów certyfikacji uzyskanych w latach 2016-2017 należy podkreślić, że certyfikaty uzyskiwane w ramach Europejskiego Systemu Certyfikacji Logistyków stanowią nadal dodatkowy atut w procesach rekrutacyjnych oraz w polityce awansowej przedsiębiorstw.

Logistyka w systemie e-edukacji

W stosunku do poprzedniego badania w e-edukacji w odniesieniu do szkolnictwa logistycznego nie zaszły większe zmiany. Poza nielicznymi wyjątkami e-edukacja nadal nie stanowi odrębnej ścieżki kształcenia, a jedynie element uzupełniający wykorzystywany często do zmniejszenia w uczelniach liczby tzw. godzin kontaktowych, tj. zajęć dydaktycznych z udziałem wykładowcy. W szkolnictwie ponadgimnazjalnym e-learning jest formą uzupełniającą występującą poza planowaną siatką godzin dydaktycznych. W szkołach wyższych e-learning wykorzystywany jest w znacznie większym stopniu praktycznie przez wszystkie uczelnie na dwa sposoby: jako element dydaktyki mieszczący się w planie studiów oraz w bilansie godzin przeznaczonych na kształcenie, a także jako element uzupełniający poza planowymi godzinami dydaktycznymi. Słabością e-edukacji w szkolnictwie średnim i wyższym jest wykorzystywanie głównie najprostszej formy jaką są treści kształcenia odwzorowane w postaci prezentacji elektronicznych tworzonych w najprostszymi programach narzędziowych.

Wśród pozytywnych przykładów odnotować należy coraz częstsze wykorzystywanie elektronicznych kanałów komunikacji do przekazu treści dydaktycznych w postaci blogów naukowych, nagranych wykładów i podcastów dystrybuowanych za pośrednictwem dedykowanych kanałów uniwersyteckich (takich jak YouTube i iTunes) oraz własnych serwerów strumieniowych lub platform e-learningowych (np. środowisko Wiziq na platformie Moodle), oraz otwartych wykładów online, w tym masowych kursów otwartych (MOOCs).

Na uwagę zasługują także narzędzia umożliwiające nagrywanie i udostępnianie wykładów (np. Kaltura, Echo 360, Mediasite, ClickMeeting), gry edukacyjne, gry adaptowane na potrzeby edukacji, oraz aplikacje tworzone przez studentów przy pomocy HTML 5 i Java Script umożliwiające wprowadzanie do procesu kształcenia elementów gier.

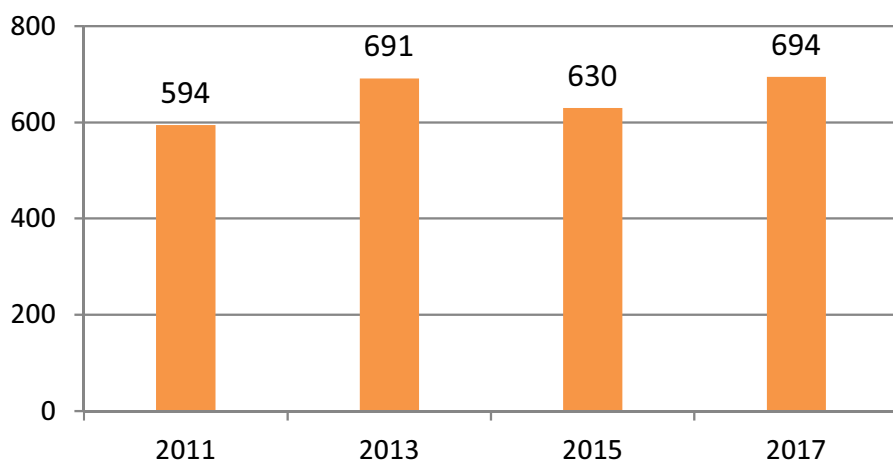
Edukacja logistyczna na poziomie średnim

W roku szkolnym 2016/2017 w trzech najbardziej popularnych wśród młodzieży zawodach logistycznych: technik spedytor, technik logistyki i technik eksploatacji portów i terminali pobierało naukę ok. 49 tys. uczniów¹. W tym samym roku szkolnym naukę ukończyło ok. 5 tys. absolwentów, którzy zaliczyli wszystkie wymagane kwalifikacje i uzyskali tytuł zawodowy technika.

¹ Ocena szacunkowa na podstawie danych Ministerstwa Edukacji Narodowej i Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

W latach 2016-2017 kształceniu zawodowym zaszły zmiany systemowe². W wyniku reformy systemu oświaty technika zyskały piąty rok nauki, wracając tym samym do stanu sprzed roku szkolnego 1999/2000. Ponadto od roku szkolnego 2017/2018 rozpoczęła się rekrutacja do szkół branżowych I stopnia, dla których w wykazie zawodów pojawił się zawód magazynier-logistyk.³

Od poprzedniego badania liczna szkół kształcących w zawodach logistycznych wzrosła wracając do stanu z 2013 roku (rys. 8.7.). Jednak znacząco zmieniła się ich struktura. W latach 2016-2017 r. odnotowano gwałtowny spadek liczby szkół policealnych kształcących w zawodach logistycznych. Praktycznie obserwuje się wygaszanie kształcenia logistycznego w tego rodzaju szkołach.

Rysunek
8.7.

Liczba szkół, w których w latach 2011-2017 kształcono techników w zawodach logistycznych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Edukacji Narodowej 2012-2018.

W kształceniu logistycznym w technikach dla młodzieży dominuje zawód technik logistyk. Dwoma kolejnymi zawodami cieszącymi się zainteresowaniem młodzieży są zawody technik spedytor i technik eksploatacji portów i terminali (tabela 8.4.).

² Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe. Dz. U. z dnia 11 stycznia 2017 r. poz. 59.

³ Kwalifikacja AU.22. symbol zawodu 432106.

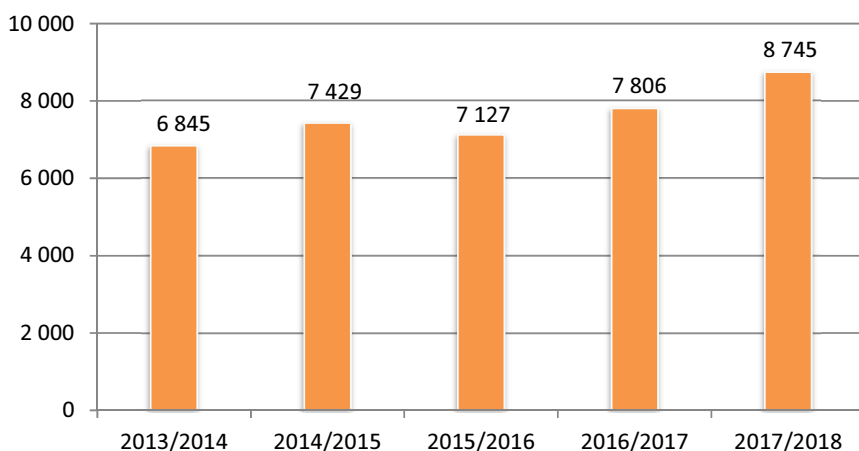
Nazwa zawodu	2015	2016	2017
Technik spedytor	118	129	138
Technik logistik	364	395	409
Technik eksploatacji portów i terminali	115	123	106
Technik transportu drogowego	16	9	8
Technik transportu kolejowego	17	28	33
Ogółem	630	684	694

**Tabela
8.4.**

Liczba szkół, w których kształcą się techników specjalności logistycznych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Edukacji Narodowej 2016-2018.

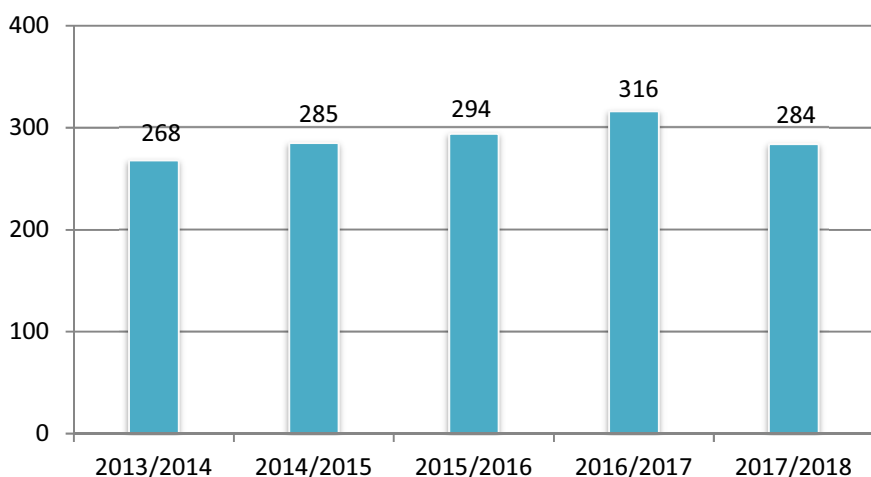
Lata szkolne 2016/17 i 2017/18 przyniosły kolejny wzrost liczby uczestników Ogólnopolskiej Olimpiady Logistycznej organizowanej przez Wyższą Szkołę Logistyki z siedzibą w Poznaniu (rys.8.8). Natomiast liczba szkół uczestniczących w olimpiadzie nieznacznie zmalała (rys.8.9.). W roku szkolnym 2017/2018 odbyła się dziesiąta edycja olimpiady.

**Rysunek
8.8.**

Liczba uczestników Ogólnopolskiej Olimpiady Logistycznej.

Źródło: Wyższa Szkoła Logistyki.

Rysunek

8.9.

Liczba szkół ponadgimnazjalnych uczestniczących w Ogólnopolskiej Olimpiadzie Logistycznej.

Źródło: Wyższa Szkoła Logistyki.

Perspektywa przyszłości

Jednym z efektów reformy oświaty obowiązującej od 1 września 2017 r. jest powrót do pięcioletnich techników młodzieżowych, co zwiększa liczbę godzin dydaktycznych i umożliwi lepszą realizację programów nauczania. Pojawienie się zawodu magazynier-logistyk w szkołach branżowych I stopnia rozszerza łańcuch edukacji logistycznej o kolejne ogniwo. Z tych szkół będą rekrutowani absolwenci do pracy na stanowiskach związanych z magazynowaniem, a część z nich zasili szkoły branżowe II. stopnia umożliwiające im uzyskanie uprawnień na poziomie technika.

W szkołach policealnych proces wygaszania kształcenia logistycznego będzie postępował. W technikach młodzieżowych należy oczekiwać dalszej dominacji zawodu technik logistyk. Ze względu na strukturę rynku logistycznego zawód technik spedytor wymaga znacząco większej promocji wśród młodzieży. Należy oczekiwać wzrostu zainteresowania zawodem technik transportu kolejowego, ponieważ niektóre szkoły zamierzają w jego ramach podjąć szkolenie maszynistów, których brak jest coraz bardziej odczuwalny. Absolwenci techników nie mają problemu ze znalezieniem zatrudnienia. Pracodawcy nadal wskazują na ich niedobór na rynku pracy.

Wzrost liczby szkół wyższych, które podejmą po raz pierwszy kształcenie logistyczne będzie niewielki lub nie będzie go wcale. Natomiast należy oczekiwać wzrostu uczelni prowadzących kształcenie na kierunku logistyka oraz uruchomienia

studiów II stopnia. Wiele będzie zależało od ostatecznego kształtu nowej ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, ponieważ utworzenie kierunku lub studiów II stopnia wymaga odpowiednich zasobów kadrowych tworzących tzw. minimum kadrowe, a w tym zakresie projekt ustawy przywidiuje radykalne zmiany. Nowelizacja rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie sposobu podziału dotacji z budżetu państwa dla uczelni publicznych i niepublicznych⁴ mająca na celu zmniejszenie liczby studentów w uczelniach publicznych może spowodować spadek liczby studentów studiujących logistykę w tych uczelniach.

Liczba absolwentów kończących studia jest wystarczająca, natomiast oczekiwania co do warunków pracy i płacy często rozmijają się z możliwościami pracodawców, którzy sygnalizują problemy z ich zatrudnieniem. Zainteresowanie kandydatów studiami logistycznymi będzie zależało przede wszystkim od jakości oferty dydaktycznej i programów studiów uwzględniających szybkie zmiany dotyczące funkcjonowania przedsiębiorstw, zachowań konsumentów i związanych z tym zadań logistyki wewnętrznej oraz funkcjonowania łańcuchów dostaw.

Rozwój szkoleń logistycznych potwierdza ich zależność od koniunktury gospodarczej, a ponieważ prognozy dla gospodarki są dobre, należy oczekiwać że rynek szkoleń również na tym skorzysta.

⁴ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 7 grudnia 2016. Dz. U. 2016 poz.2016

JEŚLI CHCESZ OTRZYMAĆ RAPORT
LOGISTYKA W POLSCE W CAŁOŚCI,
ZASUBSKRYBUJ NEWSLETTER
PORTALU LOGISTYKA.NET.PL

[KLIKNIJ TUTAJ!](#)

W NAJBLIŻSZY PONIEDZIAŁEK OTRZYMASZ LINK
DO PEŁNEJ WERSJI TEJ WYJĄTKOWEJ PUBLIKACJI

Logistyka.net.pl